

Am agus Tráth: Ag Leanacht an Réalt Eolais

Seán Ó Conaola S.S.C.

Taobh amuigh de Scoil Ros a' Mhíl an oíche cheana bhí beirt againn ag breathnú suas ar an spéir bhreá réalt-ógach.

"Nach breá a bhreathnaíonn an cham-chéachta", a deir mé féin, "agus an méid réalta atá i mBealach na Bó Finne".

"Is breá ar m'anam" a deir Seán, "ach cé nach gcuimhneodh ar an té a chuir ann iad, agus a mhac go deo nach beag muid thíos fúithi agus nach minic go gaiscúil uaibhreach muid ag ceapadh go bhfuil máistreacht ar an saol againn."

"A Thiarna nach ea" a deir mé féin. Ar mo bhealach abhaile bhí mé ag cuimhniú siar ar na háiteacha a raibh mé agus ar na h-eachtraí a tharla a bhaineann le saol an duine agus aois an domhain.

Deireadh Bealtaine seo caite thug mo ghnaith mé go Phoenix, Arizona, agus bhí seans agam cuairt a thabhairt ar shean-chairde ó Korea. Thapaigh siadsan an deis le mé a thabhairt ag campáil sna *State Parks* in aice an *Grand Canyon* áit nach raibh mé ariamh roimhe sin. Cé gur iontach a áilleacht agus gur mór é tábhacht an *Grand Canyon*, sí an *State Park* a bhfuil an *Petrified Forest* ann is mó a chuaigh i gcionn ormsa. Tá crainnte le feiceáil ann atá cruaithe amach ina gclocha. Thabharfa an leabhar gur crainnte adhmaid iad, lena bhfeiceáil uait ach is cloch atá iontu.

Crainnte iad seo a thit i láib i mbogach talún 450 milliún bliain ó shin. Shú an t-adhmaid mianraí na talún ina gcréachta. D'athraigh an taeráid. Thriomaigh an talamh. D'imigh an crann agus inniu gheobhaidh tú crann cloiche cúpla céad troigh ar fad sínte amach sa bhfásach i ndúiche te Arizona. "450 milliún bliain ó shin" a deir mé féin. "Cén chaoi a bhféadfadh daoine an méid sin blianta a thuiscint nó a shamhlú?"

Ó tháinig mé abhaile an samhradh seo thug mé cuairteoirí a bhí agam ar cuairt go suíomhanna stairiúla na hÉireann, ó Bhrú na Bóinne go Dún Aonghusa, ó Ghleann Dá Loch go Caisleán Trim. An lá faoi

Seán Ó Conaola CCS, nó Johnny Dhoire Choill, atá ag sagartóireacht i Chicago na Stáit Aontaithe. Chaith sé piosa fada roimhe sin ina mhisinéar i gKorea.

dheireadh den chéad uair bhí seans agam turas a thógail go dtí na *Ceide Fields* in Iarthuaisceart Mhaigh Eo. Mar fhear a rugadh agus a tógadh ar chuibhreach an chriathraigh i nDoire Choill ní rud nua ná iontach dom an portach ná an sliabh. Agus ar ndóigh bhí seanchleachtadh agam ar na ráigeanna baistí a bhí ag cur fáilte romhainn aniar ón Atlantach, agus a d'fhág muid ag sraofach agus ag casacht.

Ach sé a rinne stangaire de gach duine, na ballaí cloiche atá 14-15 troigh thíos faoin bportach. Mhair treabh éigin daoine go múinte síochanta san áit seo os cionn 5000 bliain ó shin. Is ar éigin a mhairfeadh an giorria féin inniu ann agus dá mbeadh ciall aige ní fhanfadh sé i bhfad ann mura mbeadh péire breá *wellingtons* aige, rud nach raibh agamsa.

Cérbh iad féin, cérbh as iad nó cá ndeachaigh siad, na ceisteanna nach bhfuil freagraí ceart orthu fós. Ach ní le caint ar sin atá mé anseo ach féachaint le míniú pearsanta a fháil ar stair an domhain.

'Sé an rud is mó a chas thart an

samhradh seo mé ná cóisir i measc gaotha agus cairde le ceiliúradh a dhéanamh ar an 25 bliain atá caite agam i mo shagart agus i mo mhisinéar i gKorea. Go deimhin th'éis dom crainnte cloiche Arizona a fheiceáil ghoill sé chomh mór orm ar feadh cúpla lá go raibh fonn orm an ceiliúradh a chaitheamh in aer ar fad mar nár bhreathnaigh 25 bliain tada i gcomparáid le aois na gcrainnte sin.

Tá ceist mhór fhealsúnachta agus dhiagantachta anseo do chuile dhuine againn. Ar bhealach amháin mothaíonn muid nach fiú tada muid féin i gcomparáid le Dia atá ann ón tsíoraíocht - agus ní féidir lenár n-intinn síoraíocht nó aois an domhain nó stair an chine daonna a thuiscint. Ar an taobh eile den scéal más óg nó sean muid, níl againn ach an t-aon saol amháin agus thug Dia an bheatha sin dúinne le caitheamh go macánta múinte cneasta.

Agus mé féin ag réiteach le mo chúig bhliain is fichead a cheiliúradh rinne mé go leor macnaimh agus smaoinimh. Airím fíor-bhuíoch do Dhia a thug an bheatha agus an phribhléid dom oibriú ina ghort leis an achar sin; gabhaim buíochas leis faoi na comhoibrithe breátha agus na cairde a sheol sé faoi mo dhíon sa tréimhse sin mar is ar scáth a chéile a mhaireann na daoine. Ar an taobh eile nuair a chuimhníonn mé ar chrainnte cloch Arizona agus na *Ceide Fields* tuigim nach bhfuilim ach mar a bheadh gráinne beag gainimh ar thrá mhór an tsaoil. Múineann sin umhlaíocht dom, agus cuireann sé croimeasc ar mo chuid uabhair, sainte agus gaisce.

Ní mórán é 50 bliain ná 25 bliain sagartóireachta ach sé an taon saol atá againn, guim go gcaithfidh go humhal agus go cneasta é. Go raibh an chamchéachta agus réaltóga uile na spéire mar threoraí againn ar go leor bealaí i gcónaí. Go raibh maith agat a Sheáin Uí Dhomhnaill a chuir ag breathnú níos doimhne sa spéir mé.

Amhrán an Bheairic

Micheál Ó Ní

Tá an beairic seo thíos curtha in airde,
Tá Gardaí agus Tecks ar an track,
Cuir tuairisg ar leids óga na háite,
'Bhí amuigh maidin Luain ar an gcraic.

Ag bun an Ghoirt Mhóir a bhí an stáisiún,
A tógadh tar éis aimsir na dTans,
Is iomaí fear maith a chaith lá ann
Agus a fuair baton i fágáil dó as.

Sé Colm an chéad fear a tháinig,
A chonaic an deatch is an splanc
A chuaigh go Gleann Catha ar an nGárda,
Ach bhí an Brigade ró mhall ag teacht.

Deir siad gur time bomb ba chás leis,
Ach níor airigh mórán an blaist,
A chuir an doras mach ina chlára
Agus ní áirím na drummanáí Gas

Sé Mc Loughlin a bhí ann ar gárda
An lá seo ar tharla an bleaist.
Séard dúirt sé nach bhféadfadh sé tarlú,
Mara dtáinig aon crowd as an North.

Séard dúirt big-shots na háite,
Gur mór an feall agus an chreach
An beairic seo thíos a bheith bánaithé
Agus gan fágaithe ach sean caravan.

Sé mo thrua géar nach maireann an
Fáthartach,
An fear a bheadh an ar i gceart.
Choinneodh sé an bratach in airde
Agus ní bheadh tada le rá le aon fhear.

Séard dúirt leids óga na háite,
A sheasadh Dé Máirt ag Tigh Clarke,
Go mbeadh siad thar a bheith sásta
Dá gcuirte san aer an caravan.

Michael Beag Mhichil Pháidín Ó Ní

TURASÓIREACHT CHONAMARA AGUS ÁRAINN

OIFIG EOLAIS

COIS CUAIN, CASLA
CO. NA GAILLIMHE

FÓN/FACS: 091-72582

Gach rath ar an bhFéile

COMHAR CAOMHÁN TEORANTA

Inis Oírr, Oileáin Árann

• Comharchumann Forbartha Gaeltachta •

Go n-éirí go Geal le
Pléaráca Chonamara & Árann

BÁCÚS TINE MHÓNA

Scrib, Conamara

Cácaí Milse, Arán Traidisiúnta, Cácaí Breithlá

Bácáilte gach lá i dTine Mhóna

Glacann muid le hordaithe speisialta

Fón 74110